

AFRİKA-TÜRKİYE ORTAKLIĞI ORTAK EYLEM PLANI 2015-2019

1. Afrika ile Türkiye arasındaki her iki Tarafın açılım politikalarına dayanan ilişkiler karşılıklı olarak güçlendirici Stratejik Ortaklık aşamasına gelmiştir. 19 Ağustos 2008 tarihli Birinci Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi İstanbul Deklarasyonu doğrultusunda, "Türkiye-Afrika Ortaklığı 2010-2014 Ortak Uygulama Planı" çerçevesinde kaydedilen ilerleme temelinde, bir yanda Afrika diğer yanda Türkiye Cumhuriyeti olarak anılan Taraflar bu Ortak Eylem Planını ortaklaşa geliştirmişlerdir. Eylem Planı dört yıllık (4) bir süre için teşkil edilmiş olup bu süre zarfında karşılıklı gözden geçirme, uyarılma ve iyileştirmeye tabi tutulacaktır. Taraflar, bu Ortak Eylem Planını özellikle Afrika 2063 Gündemi ve 2015 Sonrası Kalkınma Gündemini gerçekleştirmeye katkıda bulunmak amacıyla, her iki tarafın yararına olacak kapsamlı işbirliğini daha da güçlendirmek için kabul etmektedirler.

I. KURUMSAL İŞBİRLİĞİ

1.1. Siyasi konularda istişareler

2. Taraflar arasındaki etkileşimi artırmak ve iki taraf arasındaki ilişkileri eşitlik, karşılıklı güven ve saygı ilkeleri temelinde geliştirmek ve güçlendirmek amacıyla:

- a) Çeşitli sektörlerden sorumlu Türk Bakanlar uygun hallerde Afrika Birliğinden meslektaşlarının sektör toplantılarına katılmaya davet edilebilirler;
- b) Türk ve Afrikalı Bakanlar özellikle bölgesel/küresel konularda Türkiye-Afrika Ortaklığı kapsamında istişarede bulunurlar.

1.2. Parlamentolar arası ilişkiler

3. Devlet ve teknik seviyelerin ötesinde etkileşimi geliştirmek için, Taraflar:

- a) Pan-Afrika Parlamentosu (PAP) ve Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki parlamentolar arası ilişkileri en iyi uygulamaları paylaşarak ve kapasite inşası yoluyla teşvik ederler;
- b) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Afrika ülkeleri parlamentoları arasında dostluk gruplarının kurulmasını teşvik ederler.

1.3. Uluslararası Kuruluşlar Bünyesinde İşbirliği

4.Taraflar, 2008 İstanbul Deklarasyonu uyarınca, Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı ile Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi üyesi oldukları diğer uluslararası örgütlerin bünyelerinde tutumlarını uyumlaştırmak ve ortak çıkarlarını ilgilendiren konularda eşgüdüm sağlamak amacıyla farklı düzeylerde birbirleri ile temas ve istişarelerini yoğunlaştırırlar.

1.4 Bölgesel Ekonomik Topluluklarla ve Sivil Toplumla İşbirliği

5.Taraflar tarım, kırsal kalkınma, sağlık, eğitim ve çevre alanlarında teknik işbirliğinin Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı'nın (TİKA) ilgili Bölgesel Ekonomik Topluluklar, sivil toplum örgütleri ve yerel yönetimlerin koordinasyonu ile gerçekleştirildiğini dikkate alarak özellikle Afrika Bölgesel Ekonomik Toplulukları ve sivil toplumla bölgesel düzeyde işbirliğinin mümkün olabileceği alanları araştırırlar.

II. Ticaret ve Yatırım

6.Taraflar arasındaki ticareti ve yatırımı büyük ölçüde genişletme, aralarındaki pazar erişimini artırma ve yüksek düzeyli yatırımları geliştirme ihtiyaçlarını göz önüne alarak Türkiye, Afrika ülkeleri ve Bölgesel Ekonomik Topluluklar aşağıdaki hususları teşvik ederler:

- a) İşbirliği alanlarını araştırmak için Afrikalı ve Türk Ticaret ve Yatırım Bakanları arasında karşılıklı ziyaretler düzenlenmesi;
- b) Her iki tarafın girişimcilerine iş fırsatları sunmak amacıyla Ticaret Odaları ve iş konseyleri düzeyinde ortak bir veri tabanı oluşturulması;
- c) Afrika Birliği Komisyonu ve Afrika ülkelerine Afrika kökenli ürünlere katma değer ekleme ve daha yüksek karlarla pazarlamayı ve küresel değer zincirine entegre etmeyi amaçlayan Afrika Ürün Stratejisinin uygulanması için destek sağlanması;
- d) Ortak girişimlerin kurulması için dostane bir iş ortamı oluşturulması;
- e) Ortak ticaret fuarları ve ürün sergilerinin düzenlenmesi;
- f) Resmi kurumların destek ve işbirliği ile iş konfederasyonları aracılığıyla ticaret forumlarının organize edilmesi;
- g) Gelişme potansiyeli vaat eden alanlarda bilgi paylaşılması ve ortak projelerin tanıtımı;
- h) Tarafların ticaret ve yatırım hacmini 2013 yılında 30 milyar dolardan 2019 yılına kadar 50 milyar dolara çıkartmaya yönelik ortak hedeflerini destekleme olanaklarının araştırılması; bu bağlamda, Türkiye, Avrupa Birliği ile Gümrük

Birliğinden kaynaklanan yükümlölükleri doğrultusunda Afrika ölkelerine tarife tercihleri ve/veya gümrük muafiyet imtiyazları sunar. Türkiye ve Afrika ölkeleri bu faaliyetleri diğer taraflarla önceki anlaşmalarına halel getirmeksizin teşvik ederler;

- i) Yatırım ortamının iyileştirilmesine ilişkin deneyimleri paylaşmak ve eğitim programlarının verilmesi;
- j) Türkiye-Afrika iş konseylerinin kurulması;
- k) Konut alanında işbirliği;
- l) Finans ve bankacılık alanında işbirliği;
- m) Sanayi bölgeleri kurulmasında işbirliği

III. TARIM, TARIM İŞLETMECİLİĞİ, KIRSAL KALKINMA, SU KAYNAKLARI YÖNETİMİ VE KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELER

7.Tarımın, tarım işletmeciliğinin, kırsal kalkınmanın, su kaynakları yönetiminin, küçük ve orta ölçekli işletmelerin Afrika'nın sosyo-ekonomik kalkınmasını artırma potansiyeline sahip olduğu ve Afrika ve Türkiye arasında artan ticari ilişkilere katkıda bulunabileceği göz önüne alınarak Taraflar aşığıdaki faaliyetleri yürütmeyi kabul etmişlerdir:

- a) İşbirliği olanaklarının araştırılması ve mevcut işbirliğinin daha da geliştirilmesi için tarım, tarımsal işletme, kırsal kalkınma ve küçük ve orta ölçekli kuruluşlardan sorumlu bakanların karşılıklı ziyaretlerde bulunması ve toplantılar yapması.
- b) Türkiye Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ile Afrika ölkelerindeki eşdeğer kurumlar arasında bilgi ve uzman değişimi ile karşılıklı ziyaret ve toplantılar yapılması;
- c) Türkiye Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programından edinilen deneyimlerin paylaşımı;
- d) Afrika ölkelerinde tarım ihtisas planlarının hazırlanması maksadıyla işbirliği yapılması;
- e) Tohum ekimi ve fide yetiştiriciliği, çölleşmeyle mücadele, kumul tespit çalışmaları, Afrika ölkelerinde iklim değişikliklerinin toprak ve su kaynakları üzerindeki etkisi, su hasatı, kuraklık, erozyon ve çölleşme konularında uzman eğitimi ve işbirliği;
- f) Tarım alanındaki kadın projeleri ve uygulamalarına dair bilgilerin ve en iyi uygulamaların paylaşımı;
- g) "Türkiye ve Afrika'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerde hayvan yetiştiriciliği, hayvan hastalığı ve sürü yönetimi" alanında bilgi paylaşımı ve uzman değişimi;
- h) Bitki sağlığı deneylerine ilişkin işbirliği yapılması;

- i) Açık denizlerde balıkçılık alanında balıkçılık kuruluşları aracılığıyla teknik işbirliği fırsatlarının geliştirilmesi;
- j) Verimli ve işlenmemiş tarımsal topraklarda, özellikle bitkisel ve hayvansal üretim alanında organik tarım teknikleri konusunda işbirliği yapılması;
- k) Modern sulama metotları, nehir havzası yönetim planı, su hukuku ve politikası, jeo-teknik ve yeraltı ve sondaj kuyuları alanlarındaki su kaynakları yönetim projelerine ilişkin teknik işbirliğini güçlendirme;
- l) Gıda güvenliği uygulamaları, genel hijyen, gıda güvenliği teftiş usulleri gibi konularda teknik destek ve işbirliği sağlanması;
- m) Türlerin rehabilitasyonu ve biyolojik çeşitlilik konusunda eğitim sağlanması ve uzman değişimi yapılması;
- n) Afrika'da meteorolojik gözlem sistemlerinin tesis edilmesi, idamesi, onarımı ve işletilmesine ilişkin eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması;
- o) Türk özel sektörünün çatı kuruluşları tarafından genç Afrikalı işadamları ve kadın girişimciler için kısa dönemli eğitimler düzenlenmesi;

IV. SAĞLIK

8.Türkiye ve Afrika'nın kalkınmasında sağlığın önemini göz önünde bulundurarak Taraflar aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

- a) Yetersiz beslenme ve HIV/AIDS, tüberküloz, sıtma, Ebola ve diğer bulaşıcı hastalıklar gibi salgın hastalıklarla mücadele konusunda işbirliği yapılması. Bu bakımdan, özel sektörle işbirliği içerisinde Türkiye, ilgili düzenlemelere uygun olarak Pan-Afrikan Farmasötik Planı çerçevesinde işbirliği ve bilgi değişimi olanaklarının araştırılması;
- b) Güvenli doğum, aile planlaması ve neonatal resüsitasyon eğitimi konularında işbirliği yapılması;
- c) Afrika'da sağlık alanında hizmet veren Türk ve Afrikalı Sivil Toplum Örgütlerinin desteklenmesi;
- d) Sağlık sektöründe işbirliği olanaklarının araştırılması için Türk ve Afrikalı Sağlık Uzmanları ve görevlilerinin ziyaretlerinin teşvik edilmesi.

V. BARIŞ VE GÜVENLİK

9.Kalkınma ve işbirliği için barış ve güvenliğin olmazsa olmaz koşulları teşkil ettiğini göz önünde bulundurarak Taraflar aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

- a) Bilgi, tecrübe ve araştırmaların paylaşımı ve (c) fıkrasında belirtilen alanda eğitim ve değişim programı aracılığıyla kapasite inşasına başlanması.
- b) Eğitim ve değişim programları dâhil AB (Afrika Birliği) Barış Destek Faaliyetleri, Afrika'daki Birleşmiş Milletler barışı koruma faaliyetleri ve AB Barış ve Güvenlik Mimarisinin operasyonel hale getirilmesi için lojistik ve finansal destek sağlanması;
- c) Afrika Birliği Terör Araştırmaları ve Çalışmaları Merkezi (ACSTR), Ankara'da bulunan Türkiye Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi (COEDAT),

Uluslararası Terörizm ve Sınırşan Suçlar Araştırma Merkezi (UTSAM), Uyuşturucu ve Organize Suçlara Karşı Türkiye Uluslararası Akademisi (TADOC) arasında işbirliği aracılığıyla, terörizm, uluslararası organize suçlar, uyuşturucu kaçakçılığı, göçmen kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, kara para aklama, sahtecilik ve dolandırıcılık ve ayrıca bilişim suçlarıyla mücadelede işbirliğinin artırılması;

- d) AfB'yi ve Bölgesel Ekonomik Topluluklar (RECs) / Bölgesel Mekanizmaları desteklemek için gerekli olduğu takdirde uluslararası kuruluşlardan yardım alarak, Denizcilik Kapasite İnşası Çabaları da ihtiyaca göre dâhil edilerek deniz güvenliği alanında işbirliğinin artırılması;
- e) Türkiye'deki Deniz Güvenliği Mükemmeliyet Merkezi (DGMM) ve Afrika'daki benzer kuruluşlar tarafından düzenlenecek eğitim programları, seminerler, uygulamalar aracılığıyla deniz güvenliği alanında tecrübe ve uzman paylaşımı yapılması;
- f) Türkiye ve Afrika ülkeleri arasında Askeri ve Polis Eğitim İşbirliği Anlaşmaları ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmalarının yanı sıra Askeri Eğitim, Teknoloji ve Bilim alanlarında İşbirliğine ilişkin çerçeve anlaşmaları akdi çalışmalarının başlatılması ve imzalanmasının teşvik edilmesi;
- g) Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer felaketler de dâhil milli felaketlerle mücadele etmek için kapasiteyi arttırmaya yönelik ortak eğitim programları aracılığıyla sivil savunma alanında tecrübe paylaşımı;
- h) Çeşitli savunma ve güvenlik alanlarında askeri işbirliğinin araştırılması için karşılıklı Bakan, Askeri Personel, Teknik Uzman ziyaretlerinin teşvik edilmesi;
- i) Terörizmle mücadele etmek, terörizme ve sınır aşan suçlara finans desteğini durdurmak ve kapasite inşası için TEMAK (Terörle Mücadele Akademisi) ve Afrika'daki benzer kuruluşlarda verilecek eğitim programları aracılığıyla terörle mücadelede ortak mekanizmalar oluşturulması;
- j) Kolluk kuvvetleri arasında ortak seminer ve toplantılar planlanması ve eğitim programları vasıtasıyla karşılıklı hukuki desteğin artırılması.

VI. ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ VE ARABULUCULUK

10.Önleyici diplomasi ve çatışmalara barışçıl çözümler bulmanın giderek artan öneminin bilincinde olarak Taraflar aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

- a) Çatışmaların önlenmesi, çözümlenmesi, arabuluculuk ve kolaylaştırmayla ilgili konularda görüş alışverişinde bulunulması;
- b) Yukarıda bahsedilen konularla ilgili muhtemel işbirliği ve istişare alanlarının araştırılması.

VII. GÖÇ

11.Taraflar, göç alanındaki işbirliğinin sürdürülebilir barış ve güvenlik bakımından elzem olduğunu gözeterek, aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) ;
Düzenli göçü desteklemek için yasalara uygun turizm, ticaret vb. seyahat yollarını teşvik amacıyla işbirliği yapılması;
- b) Menşe ve varış ülkesinde önleyici tedbirlerin tesisi yoluyla göç ve kalkınma alanında işbirliği ve ortak projeler yapılması;

VIII. ALTYAPI, ENERJİ MADENCİLİK VE ULAŞIM

12.Taraflar; çağdaş ulaşım olanakları, haberleşme, sürdürülebilir enerji ve enerji altyapısı yatırımları ile yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinin teşviki dâhil iyi yapılandırılmış altyapının Afrika'nın sosyo-ekonomik gelişimindeki hayati önemini göz önünde tutarak aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) Afrika Altyapı Geliştirme Programı'nın (PIDA) hedef ve amaçlarını destekleyici işbirliği yapılması;
- b) Ulaşım, bilgi ve haberleşme teknolojileri alanındaki altyapı çalışmalarında işbirliği yapılması;
- c) Yenilenebilir enerjinin geliştirilmesi, enerji verimliliğinin artırılması, güneş, rüzgar, jeotermal enerji, biyo-yakıt ve diğer yenilenebilir enerjileri de içeren temiz teknolojilerin teşviki dahil Afrika'daki enerji endüstrisini daha da ilerletmek amacıyla Afrika enerji altyapısını geliştirme konusunda işbirliği yapılması;
- d) Her iki tarafın menfaati gözetilerek ticareti yapılan petrol, petrol ürünleri ve doğal gaz fırsatlarının keşfedilmesi amacıyla kamu ve özel Türk enerji şirketleri ile Afrika ülkelerindeki milli petrol ve doğal gaz şirketleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi;
- e) Afrika ülkelerinin enerji ve madencilik sektöründeki kurumsal ve teknik kapasitelerinin teknik eğitim, kişisel eğitim gibi teknik bilgi alışverişleri, uzmanlık ve temasların kolaylaştırılması; ilgili Türk kurumları ve Afrikalı mevkidaşları arasında inceleme gezileri düzenlenmesi ve ayrıca maden kaynaklarının etkili yönetimi alanında işbirliği yoluyla geliştirilmesi;
- f) Mühendislik alanında ve petrol, doğal gaz boru hatlarının yapım öncesi ve yapım çalışmalarında işbirliği yapılması;
- g) Afrika nüfusunun kıtada elektriğe erişimini artırmak için elektrik sektörünün her bölümünde (üretim, iletim, dağıtım) işbirliği yapılması;
- h) Afrika'nın sanayileşmesini hızlandırmak amacıyla her iki Tarafın ortak menfaatine uygun madencilik ve maden işleme teknolojileri alanında işbirliği yapılması;
- i) Afrika ve Türk havayolu şirketlerinin, Afrika ve Türkiye arasındaki uçuşlarını artırmaları için teşvik edilmesi;
- j) Bu uygulama planının yürürlükte olduğu dönemde enerjiden sorumlu Bakanların karşılıklı ziyaretler ve toplantılar düzenlemesi.

IX. KÜLTÜR, TURİZM VE EĞİTİM

13.Taraflar, kültür, eğitim, bilim ve turizmin Afrika ve Türkiye arasındaki sosyo-ekonomik gelişmeye ve işbirliğine katkıda bulunabileceğini göz önünde bulundurarak, aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) Afrika ve Türk dillerini ve bölümlerini tanıtmak için Afrikalı ve Türk akademik kurumlarının dil eğitmenleri ve/ve ya öğrenci değişimlerine teşvik edilmesi;
- b) Genç diplomatların eğitiminde her iki tarafın Diplomatik Akademileri arasında işbirliğinin teşvik edilmesi;
- c) Her iki alanda da ortak projeler yürütmek için kültür ve turizm anlaşmalarının akdinin teşvik edilmesi;
- d) Eğitim, bilim ve teknoloji alanlarında ortak program ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin teşvik edilmesi;
- e) Afrika ve Türk şehirleri ile belediyeleri arasında kardeş şehir anlaşmalarının yapılmasının teşvik edilmesi;
- f) Afrika ülkelerinde Türk-Afrika üniversitelerinin ya da Afrika üniversitelerinde Türkoloji enstitülerinin tesisinin teşvik edilmesi.

X. MEDYA, BİLGİ VE HABERLEŞME TEKNOLOJİLERİ

14.Taraflar; medya, bilgi ve haberleşme teknolojilerinin kalkınmanın ilerletilmesinde harekete geçirici rolünü göz önünde tutarak aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) Türk ve Afrikalı yapımcıların film ve tiyatro dâhil program yapmaları ve yayımlamalarının teşvik edilmesi,
- b) Afrikalı genç gazeteci ve medya çalışanlarına eğitim sağlanması;
- c) Bu uygulama planı döneminde bir Türk-Afrika Medya Forumu düzenlenmesi;
- d) Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) alanında çalışan Afrika başkentlerinin desteklenmesi.

XI. ÇEVRE

15.Taraflar bu alanda aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) Çok taraflı bağlamda iklim değişikliğine uyum sorunları hakkında işbirliği ve müzakerelerin artırılması;
- b) Su kirliliği, atık su yönetimi, atık yönetimi, deniz kirliliği, atık toplama hizmetleri ve hava kirliliğini içeren çevre koruma alanında projelerin ve eğitim programlarının teşvik edilmesi.

XII. GENÇLİK VE SPOR

16.Taraflar, Türkiye ve Afrika ülkelerinin sosyal gelişiminde gençlik ve sporun önemini göz önünde tutarak aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmıştır:

- a) Uzmanlar ve araştırmacılar tarafından oluşturulacak ortak araştırma ekiplerinin kurulması vasıtasıyla Türk ve Afrika gençliğinin gelişimine yönelik ortak politikalar belirlenmesi;

- b) Türk ve Afrikalı spor kulüpleri arasında yarışma ve müsabakalar dâhil, Gençlik ve spor alanlarında ortak projelerin teşvik edilmesi;
- c) Engelliler ve gençlik gruplarının spor dalları da dâhil Afrika ülkeleri ile Türkiye arasında gençlik değişimlerinin desteklenmesi.

XIII. UYGULAMA VE İZLEME MEKANİZMASI

17. Taraflar 2008 İstanbul Deklarasyonu ve İşbirliği Çerçevesi belgelerinde ifade edilen ilkeler çerçevesinde çeşitli seviyelerde aşağıdaki izleme mekanizmalarını kurmaya karar vermişlerdir:

- 1) Afrika-Türkiye Zirvesi her beş (5) yılda bir rotasyon temelinde Afrika ve Türkiye’de düzenlenecek ve Afrika Birliği Başkanı ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı eş başkanlık edecektir.
- 2) Zirveler arası dönemde her üç (3) yılda bir 2015-2019 Ortak Uygulama Planı, matriksde yer alan öncelikli projelerin değerlendirilmesi ve Zirve toplantısına hazırlık amacıyla bir Bakanlar Gözden Geçirme toplantısı yapılacaktır.
- 3) Zirveler arası dönemde mutabık kalınan öncelikli projelerin uygulamasının gözden geçirilmesi, işbirliği düzenlemeleri hakkında açıklamalar yapılması, yeni insiyatifler alınması ve Bakanlar toplantısına hazırlık amacıyla iki defa Kıdemli Memurlar toplantısı yapılacaktır.
- 4) 1. Afrika-Türkiye İşbirliği Zirvesinde belirlendiği Çerçeve de Bakanlar ve Kıdemli Memurlar Toplantıları Afrika ve Türkiye’de rotasyon usulüne uygun olarak yapılacaktır.
- 5) Taraflar Ortaklığın finansmanı konusunda üzerlerine düşeni yapmak konusunda anlaşmışlardır.
- 6) Ortaklığın uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hususlarında Afrika Birliği Komisyonu Türk tarafı ile koordinasyon yapma konusunda yetkilendirilmiştir.